

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Le
Pe jumătate
de an . . . 60 Le
Exemplarul . . . 3 Le,

INSERTIUNI
și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA
Bulevardul
Regele Ferdinand Nr. 50

ADMINISTRAȚIA
Biroul de ziare I. Martin
Str. Horia No 2.

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

Școala și partidele politice.

În cele urmează, voi încerca să arăt, căi dintre partidele politice doresc luminarea satei și cari sunt pentru menținerea întinericii în mijlocul celor mulți. Voi începe să scot în relief, faptele partidului liberal, sub călăuză căruia, țara întreagă și cu toate instituțiile ei, a trecut timp de 70 ani. Multe lucruri bune și frumoase, s'ar fi putut face pentru școală, în cei 70 ani, dacă conducătorii liberali ar fi avut un pic de dragoste pentru masa cea mare țărănească, și s'ar fi avut ca scop de viitorul nostru. Liberalii bazându-se pe incultura sătenilor noștri, pentru care au lucrat să o mențină în această stare de înapoieră, atâta amar de vreme, și neținând cont de inteligența cu care țărănul se naște, îndrăznesc, să se coboare în mijlocul satelor, pentru ca în gura mare, și bălându-se cu pumnii pe piept, să strige, că ei au făcut totul în această țară, când știut este, că tot ce au făcut, nu a fost pentru interesele mari ale țării, ci pentru interesele partidului și ale partizanilor lor.

Dacă au lucrat așa de mult pentru cultura masei țărănești, cum se explică, că avem un număr așa de mare de analfabeți, cum nici într-o țară din Europa nu există?

De ce numărul învățătorilor bine pregătiți este așa de redus?

Unde sunt școlile cu caracter profesional, pentru educarea fiilor de săteni — avându-se în vedere împrejurările locale?

Pentru ce copii de săteni pot pătrunde la școli mai înalte cu atâtă greutate?

Cum se explică mulțimea de școli grămadite la orașe?

Care este cauza, că pentru educarea fiilor de țărani școli superioare nu se face nici o înlesnire?

Pentru partidul liberal, care are ca deviză, întinerirea la sate, ca să poată stăpâni mai bine și mai ușor, — adevărul conținut în întrebările de mai sus, corespunde mentalității lor. Pentru politica lor bancară și de teroare, întinerirea la sate le convine fiind un bun mijloc de exploatare.

Partidul acesta bazat pe capitalul speculativ, toată atenția și-a îndreptat-o asupra educării burghezilor. Iată, ce zice în această privință dl Rădulescu Motru, în broșura asupra Tărănișmului: Se fac școli pentru burghezia orașelor, și nu pentru săteni. În loc de a rezi la viață, aptitudinile profesionale ale fiilor de săteni, pentru ca pe urma lor să mișcăm sufletul satelor, ne îngrijim de înmușțirea funcționarilor, ca apoi să-i lăsăm să moară în mizerie. În modul acesta, am ajuns să alțăm în sufletul țărănului nostru, mândria de a face din fiul său un muncitor calificat în profesiunea de agricultor sau în altă profesiune. Marele număr de licee pe care le avem și de care profită mai ales burghezia, face cu neputință înființarea de școli tehnice profesionale.

Partidul național-țărănesc, consideră școala satului ca o instituție, care trebuie să deștepte în fiul sătenilor anumite aptitudini la viață, făcând din ei adevărați oameni. El cere conștientism și o politică școlară eroică, care să dărâme barierele ce stau în calea fiilor celor săraci dar doritori de educație. În acest scop, partidul național-țărănesc spune, că este nevoie de o politică bugetară, de stat, județeană și comună, care să înlesnească stărpirea completă a analfabetismului și dezvoltarea largă a învățământului

laului emențiar și practic, făcând o realitate din obligativitatea învățământului popular.

Fie care sat trebuie să fie înzestrat cu o grădiniță de copii, local propriu pentru școală și un învățător la maximum 40 copii.

Învățământul primar va cuprinde un minimum de cunoștințe generale, comun tuturor școlilor de la sate și orașe, și va fi întregit cu o serie de cunoștințe practice, în strânsă legătură cu regiunea și localitatea.

— Școala primară va fi urmată de un învățământ de continuare, profesional și cetățenesc, agricol, industrial și comercial, pe temeiul principiului școlii active, obligator până la vârsta de 18 ani, pentru toți copiii care nu vor trece într-o școală medie sau secundară.

— Școlile de adulți vor întregi cunoștințele și vor face educația cetățenească.

— Inițiativa privată organizată, va fi socotită ca un auxiliar prețios pentru susținerea învățământului popular.

— În fiecare plasă se vor organiza școli practice de agricultură și meserie, iar în centre mai mari rurale, se vor întemeia școli primare superioare și școli secundare.

— Se vor alcătui comitetele (școlare, compuse din reprezentanții părinților și ai corpului didactic, pentru supravegherea bunului mers al școlilor. Consfătuiri generale ale părinților vor discuta și lua măsuri

pentru împlinirea nevoilor învățământului și educației copiilor.

Pentru pregătirea corpului didactic primar necesar școlilor rurale, se vor întemeia școli speciale, în afară de actualele școli normale.

— Învățământul comercial va cuprinde, în afară de școlile pentru ucenici, școli elementare de comerț și cooperatie, școli superioare de comerț pentru băieți și fete și organizarea academiilor de comerț.

— Învățământul industrial, în afară de școlile de ucenici, alcătuite cu participarea industriei din fie care regiune la întreținere, organizare și administrație, va trebui să se dezvolte prin: școli elementare de meserii, adaptate nevoilor regionale;

Școli superioare industriale pentru pregătirea tehnică a lucrătorilor specialiști, maștrilor și contramaștrilor;

Școli politehnice, organizate pe regiuni, cu conducere autonomă, la care să participe industria.

Reforma învățământului superior va fi călăuzită de ideea de a stimula progresul științei și a se forma, prin învățământul științific aplicat, specialiștii necesari administrațiilor publice, administrațiilor economice private și profesiunilor libere.

În genere administrația și controlul școlar se va face pe baza autonomiei regionale și locale, în care autoritățile locale și comitetele școlare vor fi stimulate să conlucreze la progresul învățământului. Sălciianu.

Drumuri cari ne așteaptă.

Sunt chestiuni ce nu se discută public. Nu se discută din voia aceluia cari uită că problemele mari își fac alvia lor în viața națiunii împotriva chiar a aceluia cari se socotesc atât de puternici în cât pot opri ceace nimeni nu poate stăpâni sentimentele populare. Cari mocnesc în tăcere, se hrănesc din întunec și covârșesc orice voință de simplă înșurșură de puternic s'ar închipui acela.

Dată fiind o stare de lucruri nu ne este intențiunea de a arunca în public vorbe de inutilă frământare ce ar putea să aprindă palimi nemărturisite încă. Ceace dorim să fixăm aici într'un simț de răspundere ce ne revine întâi nouă cari vom avea de primit dela înaintașii noștri o țară mărită ce-i drept, dar și o problemă gravă, — ne este puțina siguranță în care ne găsim privind în viitor. Toată lumea simte că starea de lucruri, ivită pe urma actului dela 4 Ianuarie 1926, nu este, nu poate să fie, definitivă. Și că o soluție, alta va trebui să se dea uneia dintre cele mai grave probleme, de deslexarea căreia atârână drumul de mâine al națiunii românești.

Conducerea Centrală a Partidului Național-Țărănesc a dat un comunicat, prin care își mărturisea credința sa în această direcție și cere o hotărâre de zile mari.

Privind de aci, dela margine de țară, problemele care cer meditație multă și o pătrundere în miezul lor, avem certitudinea că în starea de provizorat de astăzi, lucrurile nu pot dăinui cu mult folos pentru națiune. Se impune astfel o revizuire legală a unor acte, cari luate în grabă și prin surprinderea întregii națiuni, nu pot fi decât generatoare a mari frământări în drumurile zilelor de mâine, pe care nu le dorim așa cătuși de puțin.

A patra putere în stat.

În statele apusene presa, reprezentând opinia publică, a ajuns la o atât de mare influență atât în viața politică a națiunii cât și în mișcările sociale, religioase și economice, încât azi oricine trebuie să țină seamă de ea ca și de puterea judecătorească de exemplu.

În adevăr, orice manifestare, e trecută prin condeiul nemilos al ziaristului, care o judecă, mai mult sau mai puțin, obiectiv, o privește din toate laturile, și, o aprobă sau cere respimarea ei dacă crede că această manifestare ar lovi în interesele cetățenilor. Ziaristul, prin contactul zilnic cu marea publică, e în măsură, mai mult ca oricine, de a cunoște nevoile și dorințele poporului a cărui păr și opinie o reprezintă. Prin cuvântul lui, el poate da naștere unor curente de îmbunătățire de progres sau unora subversive și primejdioase națiunii — stat.

Așa fiind poziția presei în angrenajul mașinei — societate este necesar vieții statului, ca presa să fie întotdeauna apărătoarea intereselor statului național.

În momentul când aceasta încapă pe mâini streine, se va produce haosul, desorientarea și anarhia în spirite ducând în prăpastie statul și întreg aparatul de conducere a lui.

Un rău mai mare nici, că ne putem închipui.

Și răul acesta nu i departe de-a deveni realitate pentru noi; presa noastră — adevărată cea scrisă românește — în cea mai mare parte instrăinată, de unde rătăcirea fără direcție a masei cetățenilor români, dela războiul încoace.

O măsură de asanare se impune! Noi îndrăznim a ne pune alături de acei inimoși zariști și scriitori ce au pornit să recucerească ceace ni s'a turat de bandele internaționale de bancheri și scribifără scrupule. D. Hedeș.

Dela cine putem nădăjdui întreptarea?

Aceasta e întrebarea, ce se pune zilnic din partea mulțimii. Situația de până, în care ne aflăm, nu e contestată de nimeni. Publicul însă rămâne cu totul neorientat în momentul, când e vorba de fixarea drumului de apucat, pentru delăturarea răului.

La toate ocaziunile s'au făcut făgăduieli cu nemiluită, fără a se împlini măcar numai o mică parte din ele. Astfel poporul sedus și înșelat, și-a pierdut încrederea și numai pune nici o seamă pe cuvântul dat. Iar ca urmare, propaganda îl lasă recea o situație foarte nenorocită pentru ei și neam.

Înțelegem neîncrederea, ce s'a sălășluit în sufletul țaranului, dar înțelegem și rău, ce vine din această neîncredere generală. Sunt și fu credințioși ai neamului, cari fac promisiuni sincere, pe cari nu le pot împlini, pentru că nu li s'a dat putință, de a le împlini. Aceasta făgăduială se poate face la îndeplinire numai atunci, când ai putință în mână. Deci neîncrederea față de aceștia e neîndreptățită.

Oamenii cinștiți și de omenie se ridică la suprafață numai în țările, unde stăpânește legea și dreptatea, pentru că în aceste țări omul se cumpenește după vrednicie, pânăcând în țările, cari au la baza lor corupția și fărâdelegea, sunt scoase la suprafață gunoarele și drojdiile societății. Și încă viitorul fiilor și nepoților noștri e asigurat numai într-o țară de legalitate, ni se impune marea datorință, de a stăru și lupta cu orice jertfe, pentru delăturarea corupției și a stăpânii ilegalității și morala în țară.

E timpul suprem, ca în țara aceasta să se sălășuiască ordinea. Aceasta o cere existența și viitorul ei. Viitorul țării e în pericol și fiecare lui credincios al ei, se va dezbrăca de egoismul său și va sări întru apărarea ei, căci, apărându-o pe ea, se apără pe sine și pe ai săi.

Dela unire încoaci cărmuirea țării a

foși încredințată partidului liberal și averscan. Partide de dictatură și corupție. Crescuți și trăiți în spiritul bizantin, nu se pot dezbrăca de acest sistem afurisit, sistem de distrugere, contra căruia Partidul Național-Tărănesc duce o luptă crâncenă, dela unire încoaci, luptă, care se va sfârși numai cu sfărâmarea acestui sistem deavolesec.

Partidul Național, prin trecutul său, a dat dovadă deplină de dragostea și iubirea de neam prin multele jertfe, ce le-a adus în luptele de apărare ale neamului. Trecutul său e o carte deschisă, din care se poate citi mândria sufletească a celor ce au dus lupta de apărare cu toată abnegațiunea. Iar acest dor de jertfă s'a prefăcut în trupul și singele vrednicilor săi luptători!

Atunci, luptă de apărare contra stăinului, azi — așa a adus soarta — luptă contra fraților, tot pentru apărarea neamului nu însă contra desnaționalizării, și contra perzecuțiilor, ilegalităților și înșelărilor, ce trebuie să le îndure din partea stăpânirii nedrepte.

Pentru realizarea acestei năzuinți, Partidul Tărănesc, precum și buni patrioți din Regatul vechiu au fuzionat cu partidul nostru, formând un partid puternic, ce se razămă pe marea majoritate a țării.

Partidul Tărănesc, deși tânăr, dar plin de viață și cu o mare putere în Regat. Eșit din nevoile poporului, are rădăcini adânci în masa mulțimii, care a fost și e apăsată, împilată și adeseori jupuită de cei ce aveau datorința, a-o conduce la bine. Născut din suferință, s'a pus alături de Partidul Național, pentru a se elibera cu un ceas mai de timpuriu din jugul rusinos, ce l-a pus oșigarchii pe grumazul poporului nenorocit și prin el să scăpăm țara de lacustele, ce o pustiesc.

I. G.

O serbare curioasă.

Soc. Sportivă Română care își serbează jubileul la Budapesta.

Aflăm din «Sporthirlap» dela Budapesta că Clubul Atletic din Timișoara (România) TAC are de gând să-și serbeze jubileul de 25 ani dela întiințarea sa, tocmai în Budapesta (Ungaria.)

Faptul în sine este destul de curios și ar fi de ajuns să-l înregistrăm fără comentarii pentru edificarea publicului românesc, chiar și al aceluia care urma să fie cu gândul în centrul serbărilor jubilară dela Budapesta, dacă din micul anunț al gazetei budapestane nu ar ieși la suprafață și altceva mult mai curios. E vorba ca simplicitatea soc. «românească» dela Timișoara să se pună în legătură cu un oarecare domn Albin Lingauer deputat în parlamentul maghiar, despre care se zice că ar fi și președintele soc. sportive care ar primi pe vrednicii timișoreni.

Ne întrebăm și întrebăm opinia publică, care poate fi mobilul și o societate, fie ea de orice natură, care își are sediul în țara românească și poate va li având și subvenții dela statul român, ce urmarește printro serbare ce-și are loc acolo unde ea funcționează, și pe care vrea să o țină într'un stat străin și ce mai urmarește facea soc. prin legăturile safe prea intime cu parlamentarii unei țări al cărei guvern ne împrocuesuiază pela diferite tribunale internaționale?

Mai întrebăm și autoritățile dacă vor elibera pasport pentru jubilanții timișoreni și dacă li va primi, la reîntoarcerea din excursiunea făcută cu un bine stabilit scop, eventual cu arborarea tricolorului național?

Ne adresăm în același timp autorităților sportive superioare, și întrebăm, dacă

statutele lor există un articol «năcar care îngăduie soc. din subordine și astfel de excursiuni de propagandă «națională»?

Soc. Sportivă a Dnui I. Robu când își va serba jubileul?

I. Transylvanu.

Odată pe săptămână.

Un ziar a vrut să precizeze pentru odată că, cu cât trece vremea cu atât căminul e considerat tot mai mult ca un cuib, în care stau numai copiii mici cari nu știu să umble, oamenii bătrâni când nu mai au puteri, și eventual femeile obosite... Căci, celăjenii — în special cei dela oraș — nu-și mai caută plăcerile decât în afara căminului; într'un loc de întâlnire, sub cerul liber dacă-i timp frumos, în sale de restaurante, baluri, teatre etc.

Ce să faci?! — Lumea s'a modernizat! Publicul nu poate rămâne la distracția veche, în căminuri. Astăzi toți se adună în vre'o crâsmă, unde poate Nely, Rely, Mimi și încă altele angajate, dansează dansuri moderne: Tango, Schimmy, ori poate vre'un chinez, venit din Ungaria ori altă țară, își impletește picioarele după gât și se dă peste cap.

Acolo, în localul plin de viață, se distrează familiștii, astăzi. Asta a venit ca obicei și modă din Apus...

Noi, de aici, din ținuturile aceste, unde în an avem și iarnă — încă iarnă grea n'avem decât să ne bucurăm. Căci, la iarnă, când se aranjează șapte baluri pe săptămână, ne vom lăsa căminurile și ne vom duce la distracții, iar pe de o parte vom face economia lemnelor, a căldurii care poate să ne lipsească din căminuri. — Dar o singură întrebare: Vom sprijini așa cum se cuvine noua cultură Apuseană? — Să răspundă familiștii! Ei au cuvântul...

Știri din Cluj.

Redacția noastră din Cluj.

Un dantiat care omoară un pacient În baza unui denunț al medicilor stomatologi din Cluj, parchetul a dispus exhumarea cadavrului lui Nicolae Isac în etate de 26 ani, mort în ziua de 26 Ianuarie a. crt. despre care se spune în denunț că ar fi murit în urma unei extracții de masea efectuată de către practicianul dentist Horvath Alexandru, în cabinetul dentistului Rudas din Str. Regina Maria 23.

În urma cercetărilor întreprinse de dnii procuror Dr. Bizescu și comisar Aurel Drăghici, s'a confirmat în totul cele aflate în denunțul medicilor stomatologi, iar la autopsia făcută cadavrului de către dnii medici legiști Dri Hossu și Kernbach s'a aflat o însemnată cantitate de puroi în maxilarul inferior drept, precizându-se astfel în mod oficial că moartea fotbalistului Isac Nicolae a provenit în urma acelei extracții de masea.

Dentistul «Horvath», a fost însă atât de inteligent și chiar în ziua morții lui Nicolae Isac, a trecut în Ungaria cu pașaport în regulă.

Conflictul dela Operă Din cauza micimelor salarii ce primesc, membrii corului Opere locale au demisionat în bloc afară de 12 însi. Reprezentațiile și repetițiile au fost suspendate mai multe zile în rând, până când demisionarii au căzut în tranșă cu direcția, de unde au primit câte un adaus de 500 lei la salarii. Menționăm că acei membri ai corului cari nu și-au dat demisiile împreună cu colegii lor, nu au primit nici un adaus la salarii, fiind considerați de direcție că nu au nici o pretenție întrucât nu s'au solidarizat cu demisionarii.

Ziarul „Patria” din nou confiscat. Numărul de azi 15. II. 927. al ziarului «Patria» din localitate a fost din nou confiscat de către autorități. Cauza acestei confiscării r fi un articol de pe pagina I-a, intitulat Regele refuză remanierea și care avea subtitlul: Dl General Avărescu nu mai este stăpân pe situație.

Conferință. Duminică înainte de amiază în saloanete ziarului «Patria» din orașul nostru, dl dr. Victor Onișor profesor universitar a dezvoltat subiectul celei de a noua conferințe din ciclul «Chemării», tratând despre Activitatea Consiliului dirigent. În conferința sa dl Onișor a dezvoltat pe rând punctele ce urmează: Consiliul dirigent ca reprezentant al unității naționale. Obstacolele întâmpinate, Opera de organizare a puterii armate, Româniizarea învățământului și propaganda prin presă, și apoi termină vorbind despre Desființarea Consiliului dirigent.

Conferința dlui dr. Onișor a fost cât se poate de interesantă și urmărită cu un viu interes de către numeroasa și selectă asistență.

Somajul la proporții la Cluj. În ultimele zile delegații a peste 2000 de muncitori cari se află în somaj, s'au prezentat dlui prefect de județ Dr. Căluțu și primar al orașului Vasile Osvadă cerându-le să vină în ajutorul acestei categorii de muncitori. Cei doi șefi de autorități au promis tot sprijinul delegațiilor și le-au cerut date precise asupra somerilor.

Totuși acești aproape 2000 de muncitori, astăzi nu au ce mânca, întrucât dela o vreme trăesc numai din promisiuni.

Un fals avocat arestat la Cluj. Parchetul local a dispus arestarea individului Ionel Pop Suci care se recomanda drept avocat, doctor în drept, când de fapt el nu avea decât clasă liceale. Ion Suci a excrocat cu diverse sume de bani mai multe persoane din orașul nostru. El este fiul unui modest funcționar dela perceptoratul orașului din Str. M. Coșalnicăanu.

Caut cameră mobilată

cu intrare separată. A se adresa la administrația gazetei sub „Tinăr”

Pastel.

In farmec de lună trăiește uitarea
Pe malul lacurilor argintii,
Când uiți prezentul și crește visarea
In treamăt de frunze ce cad ruginii...!

Și simți cum vine ușorul freamăt
De frunze uscate ce cad în lac...
Simți răcoarea vântului în treacăt
Ce pare că vine — dar lacurile tac...

Nufăr.

NOTE.

Boala Charlestonului.

- Grozav cum strănuți...
 - Gripă!
 - Vezi-ți de sănătate; du-te de ia-ți medicamente...
 - Nici vorbă!
 - Cum, nu ți e teamă? Fi serios, poate, dne fere, te, să fie grav...
 - A-a-a, nici vorbă; n'am decât 38°, pulsul mi-e normal și mă doare puțin capul!
 - Nu ți-e destul?
 - Mult îmi pasă; — astăzi mai merg și la bal!
 - La ba-a-a...??
 - Da, la bal!!
 - Ești pe moarte, bre!
 - Tocmai, 'nainte de moarte vreau să joc charlestonul...
 - Tu bagi azi gripă în charleston.
 - Vom muri împreună... Și ce dulce e să mori dansând un charleston...
 - Fire-ați ai dracului cu charlestonul vost', — de vi s'ar dubla impruzitul...
 - N'are d'a face! și amicul meu se grăbi să plece la bal!
- PEGHEPE.

Cum sunt tratați invalizii de război?

Primiți dela invalidul de război Gheorghé Faur din comuna Voivodeni-Aldești, jud. Arad, o scrisoare, pe care din lipsă de spațiu nu o putem publica dar al cărei rezumat îl dăm aci.

Acest nenorocit rănit în timpul războiului în cap a rămas paralizat de partea dreaptă a corpului și declarat invalid, a fost lăsat la vatră. În anul 1924 Comisia de Revizuire a invalizilor confirmă invaliditatea lui G. Faur eliberându-i Biletul de Reformă Definitivă fără pensie însă. Biletul român văzându-se în imposibilitate de a-și asigura mizerabilă existență recurge la Comisia de Revizuire — probabil superioară — din București, care îl trimite la Spitalul Regina Elisabeta pentru observare. Aci în loc de observare a fost tratat cu bătaie, până când într-o bună zi a fost dat afară din spital «ca un câine», zice invalidul Faur, fără să i se restituie biletul de reformă eliberat de comisia de revizie din Arad.

Nu i-a fost destul atât amarului erou, căci în anul trecut cerându-i-se carnetul de călătorie pt. vizare, în lipsa biletului de reformă, i se refuză și acesta.

Singurul sprijin al bietului om și al bătrânei sale soții, feciorul, e în armată. Domnul notar — probabil unul de-al D'nei O. Goga — nu vrea să-i ajute, ne roagă pe noi.

Iar noi rugăm cu insistență autoritățile în drept să revină asupra cazului invalidului Gheorghé Faur din comuna Voivodeni-Aldești satul Aldești, să-l reintegreze în drepturile sale pe cari și le-a câștigat într-un mod ce nu-l dorește nimănu și să aplice vinovaților, în această afacere, Art. 37. al Legii I. O. V.

I. Transylvanu.

Citiți și răspândiți
ziarul „Românul”

Moartea lui Traian Grozăvescu.

În Viena a sfârșit viața sa, Traian Grozăvescu, marele nostru cântăreț, împușcat fiind decătresoția sa în ziua de 15 Februarie, tocmai în clipele când urma să plece la Berlin unde trebuia să dea câteva reprezentatii.

Despre talentul său, este inutil să vorbim publicului nostru deoarece suntem siguri că toți aceia cari l-au auzit, l-au apreciat ca pe cel mai mare cântăreț, ce l-au avut neamul românesc. Clipele în cari, ne-a desfătat cu arta sa vor rămâne de neuitat. Aradu lse poate mândri cu aceea că a fost orașul de unde a pornit pe drumurile gloriei, și de aci, din inițiativa prietenilor săi, i-s-a deschis posibilitatea materială de a se putea stabili la Viena.

Fatalitatea a voit ca sfârșitul său, să vie înainte de a se fi putut afirma în deplină sa splendoare în fața străinătății, căci abia acum era în drum spre marile centre din Apus și spre Metropolitan-House, din America, unde trebuia să răsuné vocea lui, ca o afirmare superioară a puterii de viață și darurile artistice ale neamului său.

Moartea lui lasă nemângăiată în durerea sa o mamă văduvă și invalue în doliu întreaga suflare românească, care a pierdut în el o podoabă, căci arta lui era un dar din care oamenii nu se pot împărtași decât la distanțe de secole.

În fața morții lui, ne descoperim cu acea mare durere ce ne încearcă în fața neînțeleșului desnodământ. Desnodământ cu atât mai dureros, cu cât chiar iubirea unei femei, împinsă până la limitele prăpăstioase ale geloziei patimă alimentată din vidul sinistru de dincolo de judecată, a fost aceea care l-a oprit din mersul spre înalțurile ce cu certitudine era chemat să le urce.

Cum s'a petrecut crima.

(Viena 15.) Tenorul Grozăvescu este căsătorit de trei ani, cu fiica unui cunoscut lancher din Viena. În ultimul timp au avut loc între soți numeroase și violente scene de gelozie, de oarece Grozăvescu, tânăr bine făcut și pe cale de a deveni cântăreț celebru, se bucurat de multe simpatii în lumea femeilor. Soția lui Grozăvescu bănuia că tenorul întreținea chiar relațiuni de dragoste cu una din doamnele înaltei societăți vieneze. Conflictul dintre soți ajunsese atât de departe încât a intervenit și socru lui Grozăvescu, încercând să aplaneze lucrurile. În urma stăruințelor acestuia Grozăvescu își luase angajamentul de a nu se mai întâlni cu acea doamnă din înalta societate vieneză.

Astăseară Grozăvescu urma să plece la Berlin, unde fusese angajat la Opera Imperială pentru o lună de zile. El îi promisese soției sale că o va lua cu el, dar în ultimul moment se răzgândi. După o violentă discuțiune Grozăvescu începu să scoată din geamantane lucrurile soției sale.

În fața acestei situațiuni soția lui Grozăvescu trase un foc de revolver asupra lui omorându-l pe loc. Soția criminală a fost imediat arestată.

Ea este în vârstă de 31 de ani și mai fusese măritată cu un maior din armata română, de care se despărțise prin bună învoială, spre a se căsători cu Grozăvescu, pe care îl iubea.

* *

Viena, 16. (Rador.) — Cu privire la drama de gelozie a cărei victimă a fost tenorul Grozăvescu, raportul poliției arată că d-na Grozăvescu rugase pe soțul ei, care urma să plece eri în turneu la Berlin, să a ia cu dânsul. D-na Grozăvescu își pusese bagajul în cutărul soțului ei. Grozăvescu în să observând aceasta s'a infuriat și i-a aruncat lucrurile. Apoi a împins-o într-o odaie, dar în momentul când voia să încuie ușa camerei în care o închisese, d-na Grozăvescu a tras un foc de revolver în soțul ei, amorându-l pe loc. Ea s'a lăsat apoi să fie arestată în liniște, strigând tot timpul: «l'am omorât, condamnați-mă!»

Se spune că era geloasă pe soția unui profesor dela Universitatea din Viena.

D-na Grozăvescu sub supravegherea medicilor.

Viena, 16. — Moartea tragică a tenorului Traian Grozăvescu, agită toate cercurile vieneze.

Soția tenorului se află sub supraveghere polițienească. Ea a refuzat până eri seară să dea orice lămuriri privitoare la crima pe care a comis-o. Ea se găsește într-o stare de deprimare complexă și va fi pusă sub supravegherea medicilor pentru a se constata starea ei psihică. Presa vieneză consacră articole mari morței tragice a tenorului român, scoțând în evidență marile sale calități artistice.

România dincolo de hotare.

Cu toată originea noastră greco-romană, cu toată înrudirea noastră cu popoarele culate ale occidentului, cu italienii și îndeoșebii francezii, faima noastră dincolo de hotare nu este cătuși de puțin multumitoare. România este considerată ca o țară care nu se găsește, aproape, în centrul Europei ci mai de grabă, în centrul Africii; o țară, care nu cunoaște principii de drept; o țară în care cultele minorități sunt aservite sălbatecilor români născuți nu din oameni, ei din fiare sălbatice. Străinul care cunoaște aceste frumoase plăuri în urma «Frumoasei» propagande, făcută în străinătate de simpaticele noastre minorități în bună înțelegere cu conducătorii lor de dincoala, de hotare, își închipue că frumoasa noastră țară nu te decât un vast și sălbatec codru în care tâlharii suntem noi românii. Datorită stăruitoare și «bine-ăcătorei» propagande a patrioților noștri ajutați de acei cari îi financiază, din tot ce se petrece în țara noastră nu este cunoscut de străinătate, decât actele comise de faimosul Terente, Munteanu și ceilalți (destul de numeroși de altfel, actele ilegale (recunoaștem că sunt), ale unor inconștienți, greșelile unora dintre noi, comise fără vrerea noastră. Instituțiunile noastre, fie bune, fie rele, sunt defaimate prin toate mijloacele și pe toate căile posibile și imposibile. Iar tot ce este bun și frumos la noi se trece sub tăcere. Bunătatea, blândețea noastră, ospitalitatea noastră este botjocorită de acei cari și-au găsit adăpost și salvare la noi.

De ce toate acestea?

Pentru că, trebuie să mai adaogăm și noi nu atribut, suntem lași. Lași la noi acasă, lași și îndolenți față de toate nedreptățile ce ni le face lumea aici și noi și dincolo între străini.

Puțini din acei cari sunt trimiși între străini să ne reprezinte și să răspunde energic la toate atacurile ce ni le aduce presa străină și agenții plățiți ai celor interesați, au conștiința morală și foarte puțini dintre dânsii sunt animați de înalta lor misiune cu care i-a însărcinat țara. Nici nu e de mirat, căci cea mai mare parte dintre acei trimiși sunt cât se poate de străini de neamul românesc. Ei nu se simt jigniți în sentimentele lor naționale când nume de Român este călcat în picioare.

De felul cum străinătatea ne consideră depinde cimentarea relațiunilor noastre, fie economice, fie culturale, cu țările străine, și tot de felul cum știm să ne impunem străinătății prin reprezentatii noștri depinde și rolul ce ni se va împărții în concertul tuturor națiunilor.

Iată o chestiune care se impune și așteaptă grabnică și cumpătat, soluție.

I. Transylvanu.

CINEMATOGRAF.

APOLLO Febr. 21—24. Prințul și cocota
Febr. 25—28. Prințesa și clovnul
URANIA Febr. 21—24. Birja No. 13.
Febr. 25, 26. Sally, Irén, Marry.

Informațiuni.

— **Ziaristica noastră** pierde pe unul dintre decanii săi prin moartea lui Constantin Mille, întâmplată în ziua de 1 Februarie. În începuturile publicisticii românești, și a avut partea sa de muncă, de inițiativă și organizare realizând cea mai înfloritoare întreprindere de ziare aceea a Adevărului și a Dimineții.

Generația nouă nu l-a mai cunoscut și nu l-a apreciat. Aci în orașul nostru chiar el a fost odată, încurajându-ne, pentru a fi oaspele minoritarilor. Ceace ne-a durut, dar nu ne împiedecă totuși să-i recunoaștem meritele ce le-a avut, cu deosebire în România veche și să amintim că a fost un democrat convins, și intransigent până la sfârșitul vieții lui. Mort în vârstă de 67 ani.

— La „Asociația meseriașilor și industriașilor români” a ținut o conferință dl Ilie Ardelean profesor la școala comercială, membru al organizației noastre vorbind despre „Combustibili în general și despre originea combustibililor minerali în special”. Conferința a avut loc pe data de 8 Februarie a. c. în localul școlii comerciale.

— Dna **Marioara Voiculescu** celebra noastră tragediană a reprezentat la 13 Februarie a. c. în localitate cu un ansamblu din București, „Dama cu camelii”. — Deși piesa, — o adaptare pe scenă a romanului lui Al. Dumas — tatăl e demodată, totuși marea artistă a știut prin talentul său să o impună atenției noastre dândune una dintre creațiile sale de o desăvârșită realizare artistică.

— **Opereta „Orlow”** va fi reprezentată în orașul nostru la 21 Februarie de trupa Leonard.

— **Toate cererile pentru autorizațiune**, pentru petreceri publice, serbări culturale etc. pe teritoriul Municipiului Arad, fie că se dă din partea Diviziei cu avizul autorităților administrative, se vor înainta Prefecturii Poliției și nu Prefecturii Jud.

— În ce privește cererile pentru autorizațiune pentru intrările politice sau de alt caracter, acelea vor fi înaintate numai Dlui Prefect al județului Arad, atât pentru municipiu, cât și pentru comunele din județ, singur în drept a-și da avizul în aceasta privință.

— **Marius Stănoiu** fost profesor în localitate a fost condamnat la doi ani reclusiune decâtre Tribunalul Hunedoara la judecata din 7 crt. Numitul în anul 1925 și-a ucis soția hănuiindu-o că-l înșală cu unanume Unger, din serviciul sanatoriului dela Geogăiu. Lumea aiba acum află că numitul, deși i s'a deschis acțiunea penală încă de acum doi ani, a continuat să funcționeze în învățământ, până în ultimul moment. Dacă nu ar fi fost arestat încă în sedința Tribunalului, și azi a fi tot la catedră. Dăre autoritățile școlare ce-au făcut în acest timp?

— **Pentru acte imorale a fost arestat** vestitul Baga János, zisul conducător al muncitorimei din Arad, și care cum s'a dovedit acum, nu avea autoritatea morală să reprezinte o întreagă categorie socială și presa minoritară, când i a luat apărarea din prilejul incidentului dela Consiliul Comunal a deservit interesele partidului maghiar și a populațiunii minoritare pe care dorea să o solidarizeze cu acest individ, dovedit profund imoral.

Citiți și răspândiți
ziarul „Românul”

Câte-va cuvinte despre operele pictorului Rugescu.

Ceea ce este remarcabil în pânzele pictorului Rugescu e compoziția, unitatea, construcția — din punct de vedere pictural bine înțeles — a formelor reale. Formele acestea sunt stilizate, conturată de linii puternice cu o tendință decorativă. Cam aceasta ar putea fi pe scurt definiția picturii lui Rugescu. Și cred că e cel mai frumos lucru ce se poate spune despre o operă de artă. Dar ca să mulțumesc atât gustului onoratului public dornic de a cetti mai mult despre o expoziție, cât și unele recerinte ziaristice, — mai spun că motivele pictorului Rugescu nu sunt căutate, că departe de a face disecții botanice, peisajele lui Rugescu au întotdeauna ceva firesc, sunt pline de lumină, simțite în pete mari de culori calde și proaspete.

Uneori și sentimental contopind culori dulci, alteori romantice plin de mișcare dar întotdeauna, — întotdeauna artist. Un artist vagabondând prin natură zile, luni întregi, celind în secretele ei, smulgându-și nota dominantă a caracterului. Observații repetate, obținute prin răbdare, conștiință, cari fac din pictorul Rugescu unul dintre cei mai buni pictori ai noștri.

R. LaJea.

Conferințele dela Școala Comercială Superioară.

La 15 crt. a avut loc la Școala Com. Sup. conferința Dlui prof. V. Suci, directorul acelei școli, care a fost audiată de numeroși membrii ai Asociației Comercianților și Industriașilor Români din localitate.

Conferențiarul și-a ales un foarte nimerit subiect din domeniul științelor naturale vorbind despre fizica aerului.

— În introducerea Dl V. Suci arată dublul scop ce-l urmărește prin aceste conferințe atât Asociația cât și corpul profesoral a Școlii Comerciale, care intenționează să răspândească știința în masele poporului român și în deosebi în pătura comercianților și industriașilor români. În acelaș timp Asociația în cooperare cu corpul profesoral dela această școală dă ocaziune să asculte graiul românesc cea pătură a societății românești, care în bună parte s'a adăpat până mai ieri la izvor de cultură străină de neamul nostru și care pătură trebuie să fie și va fi axa puterii noastre naționale.

După această introducere Dl Suci trece la subiectul conferinței sale, vorbind în general despre însușirile corpurilor cari alcătuiesc materia universului, oprindu-se la corpurile gazoase și tratând în mod special despre însușirile aerului.

Conferențiarul sprijinește spusele D'sale prin experiențe și calcule, cari au fost urmărite cu mult interes de către asistență. Dânsul prezintă experiența lui Toricelli și O. Guericke demonstrând astfel că aerul este un corp care exercită enormă presiune asupra corpurilor ce se găsesc la suprafața pământului. Mai prezintă fel și fel de experiențe ce se fac pe baza teoriilor emise în urma încercărilor lui Toricelli și Guericke, cari experiențe își găsesc aplicațiuni în viața practică.

La sfârșitul conferinței și după fermi-tarea demonstrațiilor Dl V. Suci face o recapitulare scurtă a înțregii conferințe și termină prin a arăta din nou animația cu care corpul profesorilor dela Școala Com. Superioară a îmbrățișat idea de a ține aceste conferințe cari au menirea să apropie acești doi factori, comercianți și industriași pe de o parte, și Corpul profesorilor pe de altă parte, pentru o colaborare comună și eficace având în vedere propășirea neamului Românesc.

A fost răsplătit călduros.

I. Transylvanu.

Publicațiune.

— În conformitate cu art. 22. din legea de urmărire și art. 110 din legea contribuțiilor directe se atrage atențiunea întreprinderilor comerciale și industriale precum și D-ilor Patroni cari au raporturi contractuale cu angajații lor că sunt obligați a le cere justificarea plății la curent a tuturor impozitelor înscrise în rol rămânând patroni răspunzăbili pentru neplata impozitelor datorite de salariați lor.

Domnilor, trei feluri de mâncări la amiaz

2 teluri seara abonament 1200 Lei, pentru funcționari 1000 Lei. Rog sprijinul Dv. Maria Ponta Strada Teodoriu 4.

Fără desfacere totală,

cu prețuri foarte reduse se pot obține: ciorapi pentru copii dela 15 lei, ciorapi pentru bărbați dela 22 lei, ciorapi de mătăsă dela 95 lei. Swellere, vestoane, Pulovere, cămăși bărbătești ect.

Ma Ludovic Klein, Strada Metianu No. 11.

Cine vrea să petreacă și să mănânce bine, să viziteze restaurantul și Cafeneaua „Pipa-Mică” care posedă instalațiuni moderne în **Piața Peștelui No. 13.** — Abonament pt. prânz și cină 1200 lei lunar, menu prânz și cină lei 30. — Rog concursul On. public.

Caut profesor de limba română, pentru lecțiuni de schimb în limba germană. — Adresa la administratie.

Cine cumpără mobile,

nu-i va părea rău pentru osteneală vizitând depozitul fabricii de me mobile **Klug, Aradul-nou**

Simeon Klein s'a mutat

prăvălia de pălări pentru dame și bărbați din **Piața Avram Iancu No. 21**

în **Strada Eminescu No. 3** în localul **Soția lui Vidor.**

Intrarea la Soția lui Vidor în același loc.

Cel mai frumos vopșeste și curăță

Iosif Flick, institut de vopșit stoffe și curățire chimică. Arad, Strada Crisan No. 9. —

Lucrări de curelar execută pe lângă cele mai țeftine prețuri **GEHL ION** curelar, în fața bisericii izraelite.

Buchete pentru ocazionale

flori în boreane și cununii pe flori este cea mai țeftină sursă la **Kollár Maria**, prăvălia de flori în Strada Brătianu No. 11. în fața postei. 0000

Prăvălia va fi mutată

la începutul lunii Martie, visavis de Primărie.

Frații Apponyi Din cauza mutării mare
reducere de prețuri.

Cenz. Prefectura Județului Arad.

INDUSTRIAȘII, LUCRĂTORII ÎN PIELE

în interesul propriu, se aprovizionează cu maserul de piele, pingele și pentru pantofărie la **Sebastian Tafrov** comerciant de piel în **Arad, Bul. Reg. Ferdinand No. 62.** (lângă tranvaiul Podgoria) unde se pot obține mărfuri de prima calitate, pe prețurile cele mai reduse. Serviciu prompt. Tăietură cu acelaș prețu care se vând și bucățile întregi!

Tipografia Aradi Hirlap nyomdaüzeme.